ٴار جۇرتتىڭ ەڭبەكشىلەرى، بىرىگىڭدەر!

جەتىدە ٴۇش رەت شىعاتۇن

قازاقستان ورتالىق كەڭەس كامىتەتى مەن ايماقتىق ر. ك. پ. كامىتەتىنىڭ گازەتى

ەڭبەكشى قازاق

Оренбург, Ред. газеты „ЭНБЕКШИ КАЗАК" :ادرەسى

Энбекши Казак
Орган ЦИК и Крайкома Р. К. П. (б) Киррес публики

1921 جىل 7 نويابىردە شىعا باستادى

جەكە سانى 5 تيىن.

باسقارماسى: ورىنبور، سوۆەتسكە كوشەسى، 40-نشى ٴۇي. تەلەفون نومىرى 96-1

گازەت باعاسى	
ٴۇش ايعا — 1 سوم 45 تيىن.	
التى ايعا — 2 » 80 »	
ٴبىر جىلعا — 5 » 50 »	

كەمى 10 دانادان ٴبىرىگىپ الۋشى جۇمىسكەر، كاسىپ ۇيىمدارىنىڭ مۇشەلەرىنە 20% كەمىتىلەدى.

جارنامالار باعاسى.

1 نشى بەتتە بەتيت جولى	50 تيىن
باعانا اراسىندا بولسا	65 تيىن
سوڭعى بەتتە	30 تيىن
جوعالعان دا كومەكتەرگە	50 تيىن

قالىق كەمىسەرلەر كەڭەسىنىڭ 24 نشى جىلعى 11 نشى اپرەلدەن 6 - نشى ۇيعارعان قاۋلىسى بويىنشا جارنامالاردان 10 پروسەنت قالاۋ الىنادى.

№ 321 — 1925 جىل اپرەلدىڭ 24-ى، جۇما — № 321

بۇگۇنگى ساندا:

شەت مەملەكەتتەردە

پەنلەۋەمەن سانسيالىستەردىڭ باعىتى ٴبىر.

پىرانسيانىڭ باس مينيستىرى بولعان پەنلەۋە مەن سانسيالىستەردىڭ وكىلى سويلەسكەننەن كەيىن باعىتىمىز ٴبىر بولدى دەپ تارقاسقان. بابلار-دىڭ سوزشىلارى پەنلەۋە ۇكىمەتىنە دۇرىس قارايدى، اقشا ۇپىرتپالىعىنان كايىو قۇتقارار دەپ سەنەدى. ٴبىرى اقشالى بايلاردا كايىو كاپيتالعا الىم سالمايدى، دەگەن سوڭ قۇۋانىشتى. ٴبىرى كەسىپ بيەلەرى سولعانداۋ، ۇيتكەنى ٴبىرى كەسىپ بيەلەرىنە الىمدى باسا سالامىز دەگەن كايىونىڭ سوزى بار. سانسيالىستەر ابايلى قالاي بولادى دەگەندى كۇتىپ وتىر. ەگەردە جاڭا ۇكىمەت اقشاسىندا ورىنىو سىزعان جولدان اۋا جايلا-تۇلتاي بولسا، سىرت بەرگىسى كەلەدى.

سىرتقى ساياساتتاردا جاڭا ۇكىمەت ەرريونىڭ سىزىنە بولاتۇعىنداي وكىلدەر بۇل ۇكىمەتكە نارازى. كاممۇنيستەردە جۇمىسكەرگە پايدالى ەستىگەن ايتىپ، جۇمىسكەرلەرگە زياندى مەن جارىيالاپ وتىر.

بۇلعارىيادا ۇلكەن ۋاقيعا.

ولتىرىلگەن پاسپينارىنىڭ دەپۇتاتى گيورگيەۆ سۇيەگىن بۇلعارىيانىڭ استاناسى سوفيادا ەلى ۇلكەن شىركەۋگە اپارىپ، شوقىنىپ جاتقاندا شىركەۋدىڭ توبەسى ستولراسى، اتىلعان ٴدارىنىڭ كۇشى مەن جارىلىپ قۇلاعان. ولگەن... پايداسىز بولماعان دەيدى. ازىرگە ٴستىڭ انىن بۇركەۋلى ۇستاپ وتىر. ۇيتكەنى ٴالىدە زىرتتەۋ جۇمىسى توقتاماعان. ۇكىمەت قىزىل قىرمان جاساپ جىبەرمە دەگەن قاۋىپ بار. باس مينيستىر تسانكوپ جورنالىستارعا: انا كۇنگى باسشى...

كەڭەستەر ورداعىندا

مۇعاللىمدەرگە پەنسيە.

رەسپىۋبلىكەنىڭ ەڭبەك كەمەسەريەتى، رەسپىۋبلىكەنىڭ قالىق اعارتۇ كەمەسەريەتى رەسپىۋبلىكەنىڭ ورتالىق اتقارۇ كامىتەتى مەن كەمەسەرلەر كەڭەسىنىڭ 1925 نشى جىلدىڭ 15 نشى عىنۋارىندا شىعارعان قاۋلىسى بويىنشا، قالادا اۋىلدا ٴبىرىنشى باسقىش مەكتەبىنىڭ وقىتۇشىلارىنا پەنسيە بەرىپ اسىراۋعا نۇسقاۋ جاساپ كەمىسەرلەر ورداعى مەن ۋالىستەردى. بۇل نۇسقاۋ بويىنشا، پەنسيە الۋعا قالاداعى اۋىلداعى ٴبىرىنشى باسقىش مەكتەبىنىڭ وقىتۇشىلارى، جول مەكتەبىنىڭ دە وقىتۇشىلارىدا كىرەدى. قىبراتقانانىڭ باسقارۇشىلارى، جو...

عارىپ دارالعالى اۋىل شارۋاشىلىعى مەكتەبىنىڭ وقىتۇشىلارى بالالار ۇيلەرى تاربيە قىزمەتىن اتقارعاندار دا كىرەدى.

پەنسيە الۋدىڭ شارتى كەم بولعاندا 25 جىل قىزمەت ەتكەن بولسىن؛ ونىڭ 5 جىلىندا كەڭەس قىزمەتىن اتقارعان بولسىن. پەنسيە قىزمەت ەتۋگە جاراۋ جاراماۋىنا قارامايدى، بايلىعىنادا قارامايدى، بەرىلە بەرەدى. ەگەر قىزمەت ەتىپ وتىرسا، پەنسيەنى جارتىلاپ قانا الادى. پەنسيە الاتۇن ادام ٴولىپ قالسا، ونىڭ اسىراندىلارىنا بەرىلەدى. ٴبىر جىلعا بەرىلەتۇن پەنسيە 240 سوم

اۋىل شارۋاشىلىعى مەن وركەندەتۋگە.

بەسىنشى كەڭەس تويىنىڭ قورىتىندىسى.

كوپتەن كۇتكەن 5-نشى كەڭەس تويى اق مەشىتتە بولىپ ٴوتتى. تويىنىڭ ماجىلىسى اپرەلدىڭ 15-نەن 20-نا دەيىن سوزىلدى.

تويعا قازاقستان رەسپۋبلىكەسىنىڭ بايتاماسىنان باسقا مىنداي ماسەلەلەر قارالدى:

1) قالىق اعارتۇ جۇمىستارى؛
2) اقشا - سالىق جۇمىسى؛
3) ساۋدا جۇمىسى مەن كاپەراتسيە؛
4) جەر-سۋ ماسەلەلەرى.

... الىپ ەدى، سونەقتان-سوڭعى كەزدەردە كەي ٴبىر ورتا دارەجەلى مەكتەپتەر ورىس تىلىنە كوشە باستادى.

قازاقستاننىڭ كەڭەستەر تويى بۇل سىقىلدى وزگەرىستى دۇرىس تاۋىپ، قازاق ٴتىلى ازىرگە باسىنداعىش مەكتەپتەردە انا بولسىن دەدى.

شارۋاشىلىق ماسەلەلەردە كوبەنەسە سىيەزدىڭ كوڭىلىن بۇرعان جەر - سۋ ماسەلەسى بولدى. جەر سۋ جۇمىسى قازاقستاندا ەڭ ٴبىرى ماسەلەنىڭ ٴبىرى. قازاقتىڭ كەڭ...

جاي كەسەرگى كاپيتالى ساۋدامەن ساۋداسى.

بيتاليا پاشەشتەرى اقشادان قىسىلۋلى.

انگليا ساعىدا قۇتىر-تادى.

قازاقىستاننىڭ بەسىنشى كەڭەستەر توبىندا

قازاقىستاندا جەرگە ورنالاستىرىۋ جۇمىسى تۇزۇ- رالى جولداس الى بەك ۇلىنىڭ بايانداماسى. *)

ەسكى پاتشا ساياساتى-وكتابىر توڭكەرىسىنەن كەيىن قازاق قالقىنىڭ ورنالاسۇعا جۇملىۋى-قازاق ەلىنە قانداي شارۇۋا نەگىزدى بولىۋ.

ەسكى پاتشا ۇكىمەتى ەن جەرىن قارا شەكپەندەرگە الىپ بەرىپ قازاق-نىڭ كوشىپ ... وتىرعان ... 5.881.309 دەسياتينا جەرگە ... 1881.723 دەسياتينا ...

شاھە الىمىز. بۇل جاعدان قازاقتا ... 1922 جىل 31 اۆ- ...

*) بۇل بايانداما ...

قالىق اعارتۇ جۇمىسى تۇۋرالى جولداس سادىۋاقاس ۇلى سماعۇلدىڭ بايانداماسى.

قازاق ەلىنىڭ وقۇۋعا ىنتالانىۋى.- بۇدجەتتىڭ قولدى بايلاۋى.- مەكتەپ ۇيلەرىنىڭ جەتىسپەۋ دەگى.

قازاقستان ۇكىمەتىنىڭ سەبەب-قىساب بايانداماسى تۇۋرالى قورىتىندى.

جاڭا ۇكىمەتتىڭ قۇرىلىسى.

كەڭەستىڭ جالپى تەڭدىك نەگىزىنە قۇرىلعان قازاق ۇكىمەتىنە كەبەكشىلەرىنە، باقتاشىلارىنا، جۇمىسكەرلەرىنە!

كوش جولىندا.

قازالىدا.

جوسالىدا.

قارماقشىدا.

پارتيا تۇرمىسى

ورتالىق پارتيا كامىيتەتىندە.

كەڭەس ورىندارىنا ايەل قىزمەتكەرلەردى كەڭ تارتۋ تۋرالى.

جۇۋردا بولىپ وتكەن قايتا سايلاۋ ناۋقانىندا، وتكەن جىلعى سايلاۋمەن سالىستىرعاندا ايەلدەردىڭ كوبىرەك كەڭەسكە وتكەنىن كورىپ وتىرمىز.

س. س. س. ر. دىڭ قاي جەرىندە بولسادا كەڭەس ورىندارىنا ايەلدەر ءبىر قالىپ وتكەن. اسىرەسە كوپ شىعىس ۇلتتارىندا.

ايەلدەردىڭ كەڭەسكە ءوتۋىن، كەڭەسكە قايتا سايلاۋلارىن كۇشەيتۋ ماقسۇتى مەن ورتالىق پارتيا كامىيتەتى بۇكىل پارتيا ورىندارىنا كەڭەستەگى ايەلدەردى ۇيىمداستىرۋ، گۇبىرنالىق، ولكەلىك رەسپۇبلىكالاردىڭ ورتالىق اتقارۋ كامىيتەتى كەڭەسىنە كوبىرەك وتكىزۋدى تاپسىرادى.

ايەلدەردىڭ ەڭبەكشى جاعىنان كەڭەس ورىندارىنا، اتقارۋ كامىيتەتتەرىنە مۇشەلىككە كوبىرەك وتكىزۋ جۇمىسىن كۇشەيتۋ كەرەك. جالپى رەسپۇبلىكا كەڭەستەر توبىنا ايەلدەردەن ۋاكىلدەر جىبەرىلسىن. قاي ورىندارىندا بولسادا جۇمىسكەر، قارا شارۋا ەڭبەكشى ايەلدەردىڭ كىرگىزىلۋى كۇشەيسىن. ۇلت رەسپۇبلىكالارىندا ءتۇبىر قالىقتىڭ ايەلدەرى سوعان قاتىناستىرىلسىن.

ۇگىت، تاسىيقات قىزمەتكەرلەرىن دايارلاۋ كۋرسى تۋرالى.

ورتالىق پارتيا كامىيتەتى ايماقتىق [illegible] قىزمەتكەرلەرىن دايارلاۋ ايلىق كۋرستار اشىلسىن دەگەن قاۋلى شىعاردى.

كۋرستار تومەنگى ورىنداردا اشىلادى: مەسكەۋدە، ورتالىق سولتۇستىكتىڭ گۋبىرنەلەر ۇشىن ەكى رەت اشىلسىن.

ءار بەرۋدە 40 ادام وقىتىلسىن. نيجنى نوۋگوروتتە ۋولگا بويى ۇشىن. لەنىنگىرادتا سولتۇستىك كۇنباتىس گۋبىرنەلەرى مەن اق ورىستار (Белоруссии) ۇشىن. ماركوپىتە ۋۇكرايىن، مولدابيا، قىرىم ۇشىن. سيبىردە ۋولگا ورال بويى، ورتا ازيا، قازاقستان رەسپۇبلىكاسى ۇشىن.

دون بويىنداعى روستوۋدا سولتۇستىك قاپقاز ۇشىن. نوۋونيكالايەۆسكيدە سيبىر ۇشىن. تيفليس قالاسىندا قاپقازداعى ار جاعى ۇشىن، تاشكەنتتە ورتا ازيا ۇشىن.

ورتالىق پارتيا كامىيتەتى، ايماقتىق، گۋبىرنەلىك پارتيا كامىيتەتتەرى مەن ۇگىتتەۋ بولىمدەرىنىڭ قىزمەتكەرلەرىن قايتادان دايارلاۋ ۇشىن مەسكەۋدە ايلىق ءماجىلىس كۋرسىن اشۋعا قاۋلى جاسادى.

پارتيالىق وداقتاستىق جاس ۇلان قىزمەتكەرلەرىنىڭ ءماجىلىسى تۋرالى.

ورتالىق پارتيا كامىيتەتى ۆ. ل. ك. س. م. ورتالىق كامىيتەتىنىڭ، جالپى وداقتاستىق جاس ۇلان قىزمەتكەرلەرىنىڭ ءماجىلىسىن شاقىرۋ كەرەك دەگەن ۇسىنىسىن ماقۇلدادى. ءماجىلىس ءماي ايىنىڭ ورتاسىندا [illegible] 40 شاماسى ادام بولسىن. [illegible] كدا ۋشىلاردىڭ كوبى جاس ۇلاندار اراسىندا قىزمەت اتقارىپ جۇرگەن تومەنگى قىزمەتكەرلەر بولسىن.

شەت مەملەكەتتەردەگى پارتيا ۋەكىلدەرىنىڭ ءماجىلىسىن شاقىرۋ تۋرالى.

شەت مەملەكەتتەردەگى پارتيا ۋەكىلدەرىنىڭ ءماجىلىسىن شاقىرۋ ۋاقىتى بەلگىلەندى.

وقىتۋشىلار گازەتى تۋرالى.

ورتالىق پارتيا كامىيتەتىنىڭ باسپا ءسوز بولىمىنىڭ بايانداماسى بويىنشا، ورتالىق پارتيا كامىيتەتىنىڭ قاۋلىسىندا وقىتۋشىلار گازەتى اۋىل وقىتۋشىلارى مەن تەز بايلانىس جاساپ، ولاردىڭ سۇراۋى، تۇرمىسى، ءمادانيي جاعدايىنا بايلانىستى ەكەنى كۇشتى سەزىلە باستادى دەگەن.

وسى كۇنگى وقۋ قۇرالدارى، ادەبيەت وتە ازدىعىن ەسكە الىپ، ورتالىق پارتيا ماتەلەبى وقىتۋشىلار گازەتىنە قاي جاعىنان بولسادا تولىق قاناعاتتانۋ، مەكتەپ، پارتيا، كەڭەس ورىندارىنىڭ تۇرمىسىنان كوبىرەك جازىپ، وقۋشىنى تالىمدەيتىن كەرەك دەيدى.

وداق كەڭەس، لەنىن جولىن، پارتيا جولىن، جالپى ساياسات جاعىن كوبىرەك جازۋ كەرەك.

س. س. س. ر. دىڭ ەڭبەكشى قالىقتارىنىڭ شارۋاشىلىق تۇرمىسىن جازۋ كەرەك.

شەت مەملەكەتتەردەگى وقىتۋشىلار جاعدايىن تانىستىرۋ، كەلەشەكتە ولارداعى وقىتۋشىلار مەن بايلانىستى كۇشەيتۋ جاعىنا ايىرىقشا كوڭىل قويىلسىن. تاربيە، جالپى ادەبيەت جاعى كۇشەيتىلسىن. عىلىم، تەحنيكا جاعى، ۇلت رەسپۇبلىكالارىنداعى وقىتۋشىلار تۇرمىسى، جاستار، ايەلدەر جاعى، ورتالىق كەڭەس باسپا جاقتارى انىق تولىق جازىلىپ تۇرسىن. گازەتتىڭ كىرگىزەتىن ماقالالارىنىڭ ءبىرى اۋىل كەڭەستەرىنىڭ جايلارى، تانىسۋ، جازىپ وتىرۋ. مەكتەپ، اۋىل شارۋاشىلىعى جاعىنان [illegible]

جۇمىسكەرلەر تۇرمىسى

كۇۋزەپ اۋدانىندا.

[illegible]

قازاقستاننىڭ، سوڭى مەن بالىق كەمەسىندەگى جۇمىسكەرلەردىڭ تۇرمىسى الا باسا تۇك تۇرى جوق.

السىرداعى كوز جالىق بويىنداعى 4 - كاسىپ ورنىنداعى جۇمىسكەرلەردىڭ تۇرمىسى ونە اۋىر بولادى دەپ ايتۋعا بولادى. سەبەبى وتكەن كۇز جايىقتا بالىق ءونىمى از بولدى. ماگيزىندەگى «ورىس» قازاق اۋىر كويزەلدى.

بالىق مەكەمەسى، استراحانداعى گۋزىپ ساپىۋز جۇمىسشىلارعا جاقسى قارامايدى. تۇرمىسى جاساعان شارت قاعاز بويىنشا كاسىپ ورىندارىنان الىپ ەكىنشى اقىلارى بەلگىلەنەدى. ولەكەم الى جەتپەدى. جۇمىسكەرلەردىڭ تۇرمىسى، وندىرىس جاقتارىن ورتالىقتان كەلگەن ازامات كورىپ دە كەتىپ ەدى. سوعان ارناپ جاقان شىعىپ دەپ ماليپ داۋ وتىرمىز. گۋبىرنانىڭ ساپىۋزدەن قازاق سۋى بولعاي تۇر. رەشيوردانى ساپىۋزعا قوسپاعان جۇمىسكەرلەر كوزى اشىلاتىن ەمەس.

جەتىسۋدە تۇرعان جاقتارىمىز جانا بار. ولار مىنالار:

1) ورتالىقتاعى ازاماتتار ءماي جۇمىسكەرلەرىن ەسكەرىپ كورىنىڭ قويىن سالعاندا، بىزدى ەسكەرمەيدى.

2) جۇۋىردا كوزۋىپ جۇمىسكەرلەرىنىڭ وقۋ جاستارىنا ورىن كەلىپ، ار ءبىر اۋدانعا بولىپ جىبەرگەن وقۋشىلاردى سىنايدى دەگەن مەن، مىنا بارماق، وقۋعا بارۋ ءۇشىن بالالىقتى تۋكەندى وقىعان بولسىن دەگەن، سوندى مەن سىلان ونە الدىق. شامىرىلعان جارلى، جۇمىسكەر بالالارى بولعان مەن وقۋعا بارۋشى بالى بالالارى بولدى. بىزدىڭ وسى ۋاقىتقا دەيىن ونى الداتىپ ءتۇزدى كورە تۇرىپ، وقۋعا بارۋ ۇشىن وقىعان بولۋ كەرەك دەگەنگە جىبەرلەتىپ قالدىق.

شاقالاي ۇلى.

ۋالادار باتاعاسىندا.

بىلىمى بالىق اۋلاۋ قىزمەتى ۋالادىندا قازاق جۇمىسكەرلەرىنىڭ اراسىندا الارتۋ جۇمىسى بۇرىن. مەسەلەن الداعى الدا باسقى، وسى كۇنى قازاق جۇمىسكەرلەرى ءوز ارا اداسپەي ۇيىرمەلەر اشىپ، كۇن سايىن دىستىرىپ الا باستىرىپ كەلەدى. جۇما سايىن ساۋىق كەشى قويىلادى.

بىراق كەلىۋىبى بار. كەلىۋىبى قازاق جۇمىسكەرلەرى ۇشىن قويىلعان اقارتۋ ۇيىرمەسى بار. ساۋاتسىزدىق جويۋ كۋرستارى بار. وقۋلارى جاقسى. بىراق شالى قازاق جۇمىسشىلارى ۇقپايدى. ساۋىق كەشتەرى قويىلعان ۋاقىتتاردا ءاڭگىمە ماقالالارى كەلمەي تۇرادى.

وقۋ - ءبىلىم مايدانىندا.

جازعى جايلاۋ - قولايلى

كەڭەس ۇكىمەتى ورناعالى ەلدىڭ ساۋاتسىزدىعىن جويۋ جولىندا ايانباي كىرىسكەنى. ماعىنالى ەلدەردە بۇل ەڭبەكتىڭ جەمىسى كورىنىپ قالدى. دۋشەلى قازاق ەلىندە ساۋاتسىزدىقتىڭ ءالى ورنىندا شايقالعان جوق. وعان تۇرلى سەبەپتەر بار:

1) قازاق دالاسىندا مەكتەپ ۇيلەرىنىڭ جوقتىعى.

2) ماعىنالى وقىتۋشىلاردىڭ ەلدە جۇمىستا از الىنى.

3) قىرعىزدىكى ۇكىمەت مەكەمەلەرىندە وتىرعان ادامداردا قالىق اعارتۋ تايەسسى بولماعاندىق.

بۇلىستىق، اۋىلدىق كەڭەستەر اعارتۋشىلارعا كومەك كورسەتۋ ورنىنا، ولاردىڭ تابان اقى، ماقالاي ءتىرىن جايىن قويىپ زارلاتىپ جۇر.

قازاق ەڭبەكشىلەرىنىڭ بالالارى جوندى وقي الماي جۇرەرى وسى كۇنى ۇكىمەتتىڭ جۇعارعى، ورتا دارەجەلى مەكتەپتەرىندەگى وقۋشىلاردىڭ ىشىندە ءانمز كەدەي، تىراق بالالارى بار. قازاقتىڭ كوشپەلى كەدەي، تىراق ەكەنى داۋسىز بولسا، وقۋشىلاردىڭ كوبى سولاردان بولۋ كەرەك. ەرتەدەننان بۇعان شارا قولدانىپ بولمايدى. قازاقتىڭ تۇرمىسىنا اعارتۋ ىسىن وركەندەتىپ بولمايدى. اتىق ون ۇيدىڭ باسى ءبىر جەرگە قوسىلا الماي، بىتىراڭقى كوشپەلى كەدەي. اس - جاي - اش. ازعانتاي ازىق بولىسەتۋدى كوزدەمەيدى.

ومىرداعى مەكتەپتەر مەن بىرلىگە جارامدى اشىلعان مەكتەپكە كوبى كەلىپ وقي المايدى.

جارىمجان باي، كەدەي تۇگەل جادىرايدى. جيىلىپ جايلاۋعا شىعادى. ورتا ماڭىندا جالاعا توگىلىپ قالادى.

ءشوپ، ەگىن ناۋقانى جەڭىلدەسە، قولدارى بوس قازاق جازعى مال مىڭى اي بولمىسەكەن، ءبىر جەرگە جيىلىپ جاتىپ، وقۋعا قيىندىق ءالى. دالانىڭ ءبارى مەكتەپ بولادى.

ورتالىق، گۋبىرنەلىكتەگى وقۋ ىستەرىن باسقارعان جاقسى كورىپ، جۇرتتى جاعىنان قامتىپ وتىرعان ەلدى اعارتۋ جۇمىسىنا كىرىسسە، ول ىستەردىڭ ەلگە دەم السىن قايتقاندا ەل اعارتۋ جۇمىسىنا كىرىسسە وتە قولايلى شاق ۋسى. ول ىستەگى ەكى بولسىن، ءبىرەۋى ايلىق كۋرسى اشۋ، مەكتەپ تاجىريبە بەرۋ، ايتەۋىر قاراعاندا ەكى ايدا قات بىلەتىنگە جاقسى قات تانىتىپ، اردەپ جايىمى جاباتار مەن تانىستىرىپ بولادى. بۇل كۋرستىڭ ىشىندەگى شالا مۇعالىمدەر مەن، قات بىلمەيتىن جاس كەمتىلەر التىنشى قات، ماعىنالى دەرى، شالا مۇعالىمدەر وتەپ، شالا مۇعالىمدەردى دەم السىن قايتقان وقۋشىلار مەن ول مەكتەپتىڭ جەتپەگى مۇعالىمدەر وقىتسىن.

وسى بولعاندا كوپ ادامنىڭ ساۋاتسىزدىعى دا جويىلادى. كوپ مۇعالىمدەر وقىتۋدىڭ جانىنا ادىسى مەن دە تانىسادى. ەكى ماسوت بەردەك ەتەدى. 21 - 22 نشى جىلداردا ومبى گۋبىرنەسىندە جايلاۋ باسىنداعى قالىڭ ەلدە وسىنداي كۋرس اشىلىپ، پايداسىنىڭ مول ەكەندىگى كورىلگەن ونداعى ءار تاراۋدىڭ تاپشى كەزى ەدى. كازىر ونە كورىنەكتى بولۋى مۇمكىن. وسىنداي كۋرستى جالاڭ وقۋ ەمەس، جاڭىلىپ جىيىلىس جاساپ، ساياسي جاعىنان ەلدىڭ مەركەز - ايىلدى زامان جاعدايىن تانىستىرىپ، الا ساياسي مەملەكەت ماسەلەلەردەن كوپ ءبىلىم بەرۋگە بولادى. تىڭدالىپ كورۋدىڭ ءبىرىن ەسىراعاتى قاناپ جاساپ، باسپا سوزدەر مەن پايدالاندىرۋعا بولادى.

جالعىز مىڭ ەلىنىڭ بۇزاۋ بەرىپ وتىرعان قازاق ەڭبەكشىلەرى مۇنداي كۇن بولسا قولدان كەلگەن كومەگىن ايامايدى. قالالاردا ءبىرلى - جارىمدى اشىلىپ جۇرگەن كۋرستار مەن اعارتۋ ءىسى ماندىماي بولادى. 10 جىلدىق تويدا بايگە الامىز دەسەك، قازاق ەلىن اعارتۋعا ءبىر قولايلى شاق جازدىڭ جايلاۋى، وقىتۋشى.

قالاي كورەر ەكەن

(اق - مەشىت)

اق - مەشىت ۇيەزدىك وقۋ بولىمى السىزداعى جىلداردا وقىتۋشىلاردىڭ كوبەيۋىن، بىلىمدەرىنىڭ تولىقتىرىلۋىن ونە كەرەكتى تاۋىپ 1 نشى مايدان باستاپ 60 ادامدىق كۋرس اشپاقشى.

ۇنان باسقا گۋبىرنەدە اشىلاتىن كۋرسقا 15 ادام جىبەرمەكشى.

سوندا الداعى جىلعا 75 وقىتۋشى دايىن بولماق.

كازىر وقۋ بولىمىنىڭ وزىندە 30 قازاق وقىتۋشىلارى بار.

تاعى 45 ادامدى جايلى ادامنان السىپ دايارلاماقشى.

بۇل كۋرستىڭ قارجىت جاعىن جوعارعى ۇكىمەت مەكەمەلەرىنە سەنىپ وتىر. كۋرسقا وقىتۋشىلاردى تاۋىپ وتىر.

مۇندىعى ۋايىم تۋدىراتىن ءبىر نارسە: كۋرسقا الىناتىن الىكي جايلى 45 ادام ۋيلاعاندايى پايداعا جاراي شىعا الما؟

بۇل تۇۋرالى ۋيىمىز مىناداي. ۇيەزدىڭ اق - مەشىتتە كەڭسە قىزمەتىندە جۇرگەن 10 ەكى مۇعالىم بار، تاعى دا بۇرىن كۋرس كورگەن شامالى بولسادا ماعلۇماتى بار 10 ەل ازاماتى بار، وسى 20 ادامدى كۋرسكە شاقىرسا، ولار باس تارتپايدى. ايلىقتىڭ ازدىعىن سىلتاۋ قىلسا، قازاقستان قالىق اعارتۋ كەمەسەرىنىڭ ەسكەرتۋىن بىلدىرسە ەكەن، ءوزىنىپ جاقسى وقىتۋشىدان 20 نى تابقان بولساق، قالعان 25 وقىتۋشىلى قوشىمى ۇيىم مەن، جاستار ۇيىمىنان، پارتيادان السىپ تولتىرا الساق بولسىن، ارقىلى السىرىپ ءوز (وقۋ بولىمى) سىنىمىزعا سالىپ كەلەشەكتە قىزمەت اتقارا الاتىندارىن عانا كۋرسكە الساق. ولاي ەتپەي مەن وقىيمىن دەگەندىڭ ءبارىن السا، ساناي بار، ساپاسى جوق بولۋعا مۇمكىن. كەڭسە قىزمەتىندە جۇرگەن مۇعالىمدەردىڭ كوبى. اق - ايدىڭ سىلعان جەرىندەگى ادامدار. ۇيەزدىڭ بۇل پىكىرىمىزدى جوعارعى ورىنداعى ۇكىمەت ادامدارى مەن، شاقىرىلاتىن دەپ تۇرعان مۇعالىم جولداستار قالاي كورەر ەكەن.

سەيىت ۇلى ع. ق.

ۋمەندى. ءبىر نەشە تۋلار سيما تارتىلدى. ياگون باسى تۋعا تولدى، قىپ قىزىل بولىپ قىزىل تۋلار كوككە كوتەرىلدى.

الدى كۇندە جەلپىرەگەن تۋ ءمىنىپ سالدالى قاي جارازدى لاعان پويىز ءانى ءبىر ستانساعا كەلدى. ول جەردە تولقىعا مۇمكىندىك جوق ەكەن. قىپ قىزىل الا باگوندە. مەرلاپ وتىپ بارا جاتقاندا كوردەنەن انالارعا ءمەنىپ بويىن بەن جارىسقان قازاقتاردى كورگەندە «نەگە وسىنشا شاتتانادى؟!» دەگەن وي مەركەز كىرەدى. ولاي، وزىڭە ءۇزىڭ كەلىپ ەمەس بەرەالا، دەگەنمەن ۋكىمەت. ىنىڭ دالاعا وركەن ورناعانىن، ۇكىمەتىن تولىق تانىعانىن تانىتقان تاگىداي بولادى.

جال اعاشتا.

جال اعاشقا كەلگەندە پويىز جولدان مەركەز توقتادى. قىزىل تۋلاردىڭ جەرگە ءتۇسىپ توماعالارىنىڭ قۇلاقتارىن ءمالىپ راتىپ پويىزدىڭ جۇرىسىنە كەدەي قازاقتار بوكەز جالاپ توردى الدى. ۋ - شۋ، ايقاي - ۇيقاي، ۋرا!!! ...

بۇل جەردە ءبىر كوزگە تۇسەرلىگى تىلسىز قازاقتار جينالعان ەدى. قازاقتار اراسىندا ءبىر ەل مۇعالىمى سالىم قاشىرىن ۇستىپ تۋ بەردى (1). وكىلدەر كوڭىلدى كوزگە كوتەرىلىپ، تۋلارى الىنعا تيگەن ەمەس بولدى.

(1) مۇعالىم ءتانى كەيىن بىلىنەدى.

اق مەشىتتە.

قالاعا جاقىندالعاندا پويىزدىڭ جۇرىسى باياۋلاي باستادى. استان ءوزىلىپ مۇزىكەگە تارتقان ەنەر - ناتسىفال ەسپەلدى، باسزاما كەلگەندە جيىلعان ادامداردىڭ سىيىنا كەسى جەتىپ بولاتىن ەمەس ەدى.

ۇپ قارا كومىردەي بولىپ كەزدەسكەن اقىپ كولىپ جۇرگەن ايلانىپ دەرىس ۇلى جەلى جوزى مەن قۇنانالارىن قارعى السىپ جىبەرگەن ەشىن الا الىپ ۇمتىلدى.

دەرىس ۇلى جولداس جوعارعا شىعىپ ۇزىندىڭ كەدەرشىل جۇرەگىندەن جاعداپ شىققان قۋانىشتى مۇزىكەرىن ايتتى، اتا نەشە كەسەلەر سويلاپ توقتى. مۇزىكە وينالىپ تارقى. كەڭسەتەنىڭ جاس ۇلانى ۋۇرا! الاسىپ جاتتى. ءبىر ساعات كەزىندە جادىعاي قازاق تۇرىسى ابا الارىنا ءمىنىپ قالاعا جۇردىك.

قالادا. (*)

جابايىكى، العاشقى كوزگە تۇسەتىن كورىنەتىن قالاعا ءمىنىپ ورنالاسىپ، كەشكە تويى اشىلدى وتە كوڭىلدى بولدى. قالادا بولعان تويدان باسقا كوڭىلدى وتە ناعانتاستىراعان تۇرلى جۇمىس.

1 - قاجى مۇقان.

ەكى تولامى ەكى كەزەك ەت، ايلانىپ قولدارى توپەلەگەندەي باسى توڭكەرگەن كەشكەنە قازان - بۇل

(*) تولىق جازىلادى.

اناتى قازاق بالۋانى قاجى مۇقان ەدى.

تويدىڭ الدىنا كۇرەس سيما تارتىلدى. 12 بۇت تەمىر تولى كەزدەسە، تويىپ بۇتقى ەكى تەمىر بىلەك مەن كەرەك ۇرمەردى بەس كىرپىشتى تۇر سەتە قويىپ نەسادىرتتى. بىلەكتەي تەمىردى ەسەگاي وراپ 8 جىگىتتى، الاشا مۇيىرەدى. بالۋان بەرەلسالوردىڭ كوزىن ەمۇرىتەردى.

II - اسىرە.

ءوز دەنىڭ تۇرالىنى اتىنا سولعان تالا جورىنىڭ ارقاسىن قىمدىلاتىپ جورەگىن تەربەتتى. (اسىرە سەمەي دالاسىنىڭ اتاقتى ءانشىسى).

III - زاتايەبش.

قازاق ەلىنىڭ ۋزى - تەرىسىنىڭ اندىرىن جىيىپ ەكى ەلى قازاق ءانىن باسپاعا باستىرعان ۋلار ءبىرى كىسى ادام. ەكىسى گەنىنىڭ جەمىسىن كورسەتۋگە مەسىلە اتالى شەبەر جۇرگەن كۇيشى لوۋ بيەۋپ دەگەن ادامدى مەرتەپ اكەلگەن تۋتاس بەس ورىس اساباتارى قازاق كۇيىن، اسىرە، كەڭەس كۇيىن تارتقاندا جۇرتتىڭ ازىنان سىلەيىن اسىرەدى وتقاندا بولعان ءبىر جەرى ورروزىدا ديتين ايلىمى دايىندىسكى دەگەن جىگىت قازاق ءسوزى مەن قازاق اندەرىن سالدى.

ساپيىت.

ەل تۇرمىسىن سۋرەتتەۋى.

تىلشىلەر قالامىنان

كىتاب سىنى.

سەن مەنىكى ەمەس، كەكەستىكى.

- بىلىمەندىمىزدىڭ ازارىنا، ەندى ەمىزدىڭ ار بىر قادامى بۇكىل ەلشىلەردىڭ كەيبىر قىزلارىنا قارسى ىلىنسىنا قاتىسىپ باسامىنا بولسىن، - دەيدى لەنىن.

«ەڭبەكشى قازاق» تىڭ 304 № - ىنە مىرجاقىپتىڭ قۇرالىنان بىر «سەن مەنىكى ەمەس» اڭگىمەسى بار.

314 № - نە مىرجاقىپ جولداس مەنىڭ سىنىمىزعا جاۋاپ جازعانى كەلىپتى.

[illegible]

سالىقتان مال جاسىرادى

(كوكشەتاۋ ۋەزى)

كوكشەتاۋ بول ىسكومىنىڭ اعامى مارتىنىڭ 16-ىنداعى ۋەز ىسكومىنىڭ 2 نشى نومىرلى بۇيرىعى - قاتى بويىنشا 24 نشى جىلى بىرگەي شارۋالاردىڭ مال جاسىرعاندارى زەرتتەۋگە ەل ارالاۋعا شىقتى. بارعان بولىستا بايلاردىڭ جاسىرعان مالىن ەسەپتەپ ۋەزگە 305 بىرى قارا بولدى.

[illegible]

وقۋ قۇرالدارىنا مۇقتاج.

(اقمولا گۋبەرنەسى)

وقۋ قۇرالدارى مەكتەپ جايىنان جوق. ارىن اۋلاي وقۋ قۇرالدارى بولسا مارىدە مەكتەپتەر. جاڭا مولدا مەن باستاعان كىتاپتار جوق. قالىعى جىرىك بەرگەلىڭ جاڭا ەسكى قان كىتاپ، جىرزەلەر كەلەدى.

[illegible]

ع. ن.

بەزدىرىپ الماعاي ددى.

(مەركى ...)

[illegible]

كەم تىگىلار ەكەن.

[illegible]

جەتىمدى جىلاتىپ وتىر.

[illegible]

ورىسكەيدەن بولىنەمىز.

[illegible]

نەگە شىعارادى؟

[illegible]

ەگەنەدەرىن سەتىپ وتىر.

[illegible]

شىعارۋشى سادىۋاقاس ۋلى سماعىل.
باسقارۋشى قازاقستان كىرنالىق كامىتەتى.
Редактор С. Садвакасов.
Издатель КЦИК.
Краевая Киргизская тип. Киргосиздата. Оренбург, Караван-Сарай.
Киргиздат № 523 Тираж 9001.